

Endokrinolojiye Giriş

Prof. Dr. Erdiñç ERTÜRK
Endokrinoloji Bilim Dalı

Endokrinoloji

- ▶ Hormon yetersizliği durumlarını
- ▶ Hormon fazlalığı durumlarını
- ▶ Hormon salgılayan bezlerle ilgili hastalıkları

inceleyen bilim dalı

- ▶ Endokrin : İç salgı
- ▶ Hormon : Harekete geçiren

Hormon salgılayan dokular

- ▶ Endokrin bezler
- ▶ Hormon salgılayan diğer dokular

Hormon salgılayan dokular

- ▶ Endokrin bezler
  - ▶ Hipofiz
  - ▶ Tiroid
  - ▶ Paratiroid
  - ▶ Pankreas adacık
  - ▶ Adrenaller
  - ▶ Gonadlar

Hormon salgılayan dokular

- ▶ Hormon salgılayan diğer dokular
  - ▶ Hipotalamus : GHRH, SS, CRH, AVP
  - ▶ Karaciğer : IGF-1
  - ▶ Böbrek : Eritropoetin, renin
  - ▶ Kalp : ANP
  - ▶ Yağ dokusu : Leptin, adiponektin
  - ▶ GIS : Gastrin, CCK, GIP, VIP

Hormonların etkilediği sistemler

- ▶ Nörolojik sistem
- ▶ Büyüme, gelişme
- ▶ Bazal metabolizma
- ▶ Kan basıncı kontrolü
- ▶ Sıvı elektrolit dengesi
- ▶ Enerji dengesi
- ▶ Kalsiyum/kemik metabolizması
- ▶ Gonadal fonksiyonlar
- ▶ Hematopoesis
- ▶ Gastrointestinal fonksiyonlar
- ▶ İmmün sistem

Endokrin sistem hastalıkları

- ▶ Fonksiyonel durum
  - ▶ Hiperfonksiyon
  - ▶ Hipofonksiyon
- ▶ Patolojik durum
  - ▶ Neoplazi
  - ▶ Enfeksiyon
  - ▶ İnflamasyon
  - ▶ İnfiltrasyon
  - ▶ Vasküler lezyon
  - ▶ Otoimmünite
  - ▶ Hormon reseptör rezistansı
  - ▶ İyatrojenik

Hiperfonksiyona sıklıkla yol açabilen durumlar

- ▶ İyatrojenik
- ▶ Neoplastik
- ▶ Otoimmün nedenler

Hipofonksiyona sıklıkla yol açabilen durumlar

- ▶ Atrezi
- ▶ Hormon sentez kusuru
- ▶ Otoimmün nedenler
- ▶ İnfiltrasyon
- ▶ Vasküler nedenler
- ▶ Hormon rezistansı
- ▶ İyatrojenik
  - ▶ Operasyon
  - ▶ Radyoterapi
  - ▶ İlaçlar

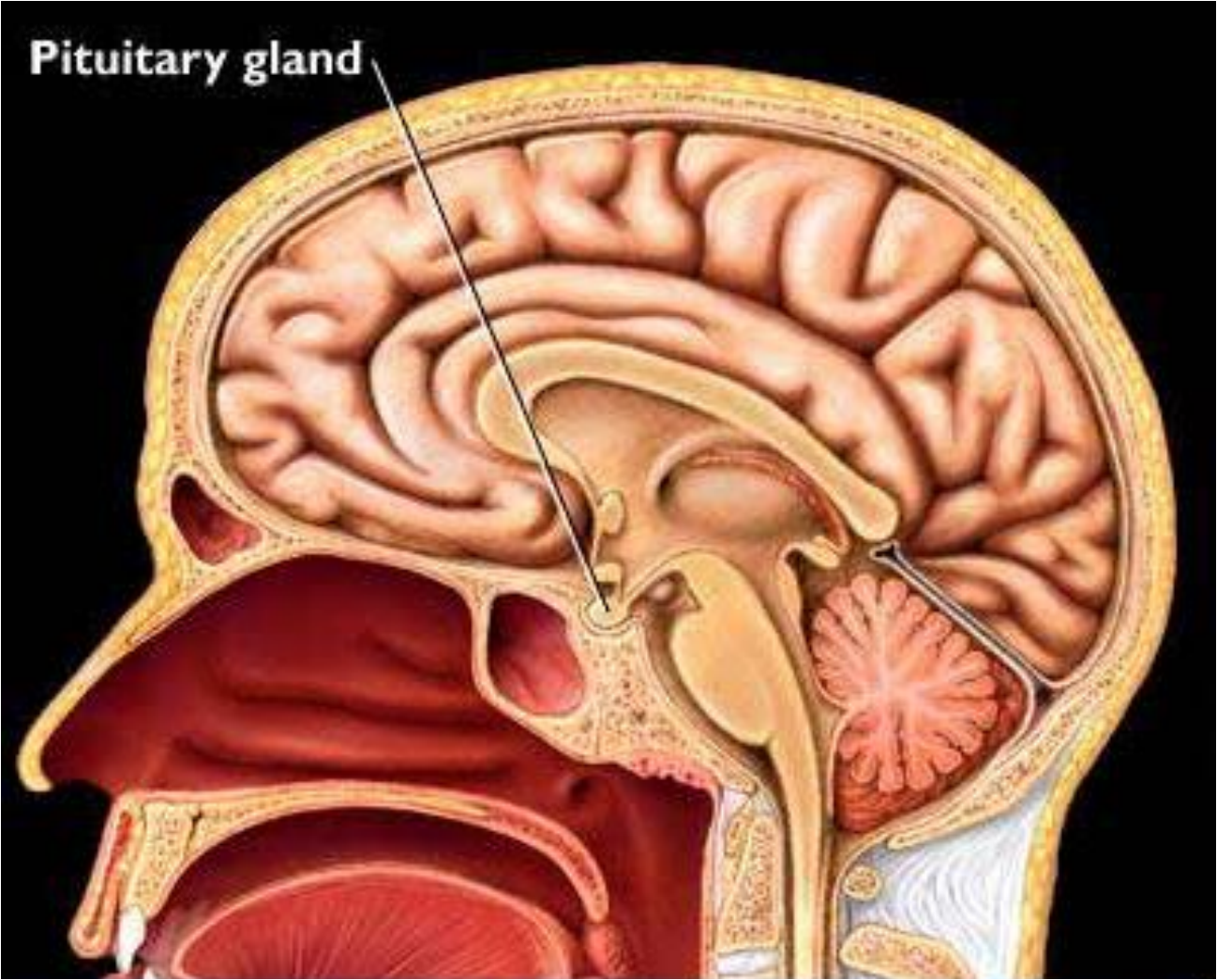

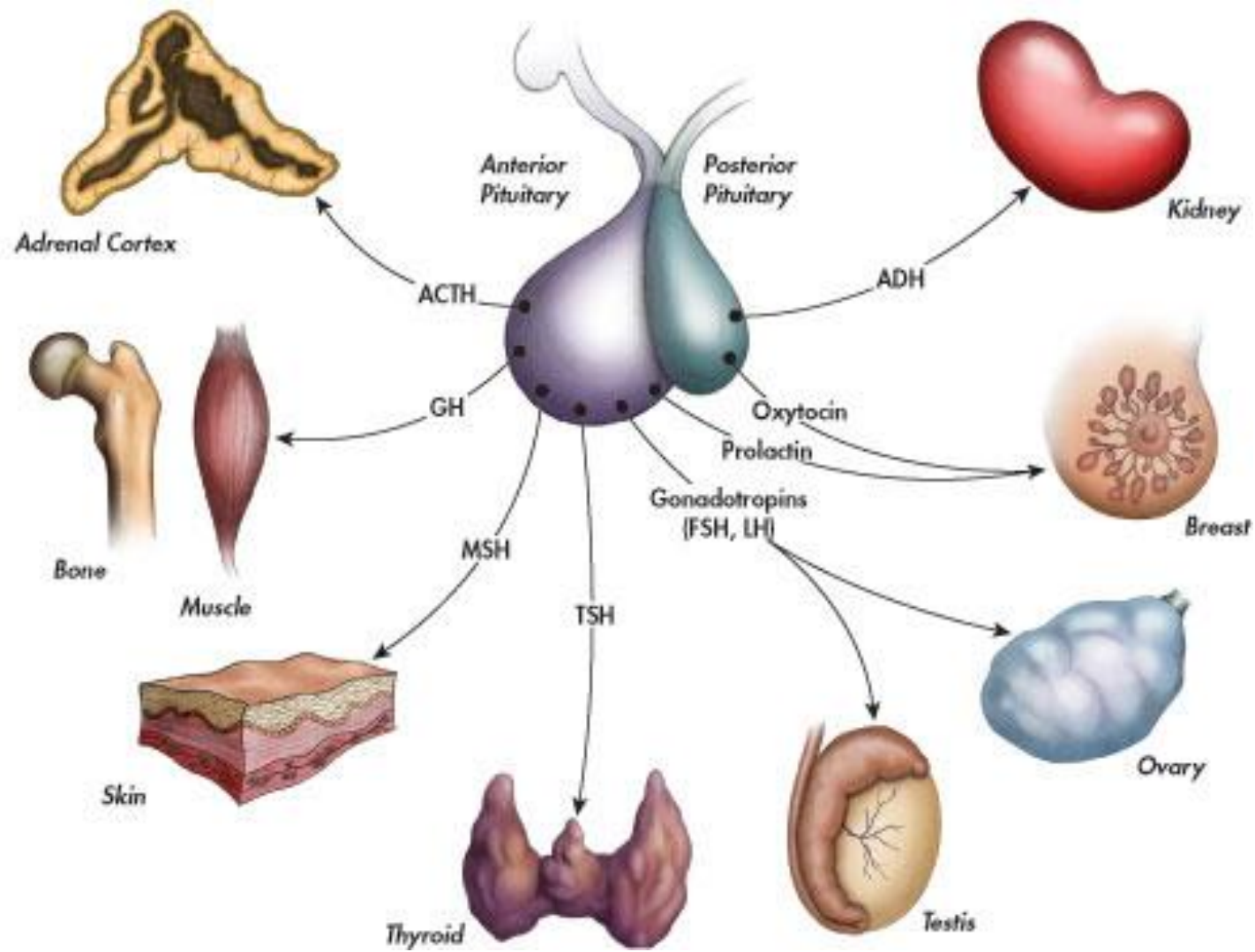
Endokrin bezler ve hormonları

- ▶ Hipofiz : GH, TSH, PRL, FSH, LH, ACTH, ADH
- ▶ Tiroid : Tiroid hormonu, Kalsitonin
- ▶ Paratiroid : Parathormon
- ▶ Pankreas : İnsülin, glukagon
- ▶ Adrenaller : Kortizol, Aldosteron, DHEA-SO₄, Adrenalin
- ▶ Gonadlar : Testosteron, Östrojen, Progesteron

Hipofiz bezi hastalıkları

- ▶ Fonksiyonel durum
  - ▶ Hiperfonksiyon
  - ▶ Hipofonksiyon
- ▶ Patolojik durum
  - ▶ Neoplazi   Hipofiz adenomları
  - ▶ Enfeksiyon
  - ▶ İnflamasyon
  - ▶ İnfiltrasyon
  - ▶ Vasküler lezyon
  - ▶ Otoimmünite
  - ▶ Hormon reseptör rezistansı
  - ▶ İyatrojenik   Operasyonlar, Radyoterapi

Pitüiter bez hastalıkları

▶ Fonksiyonel

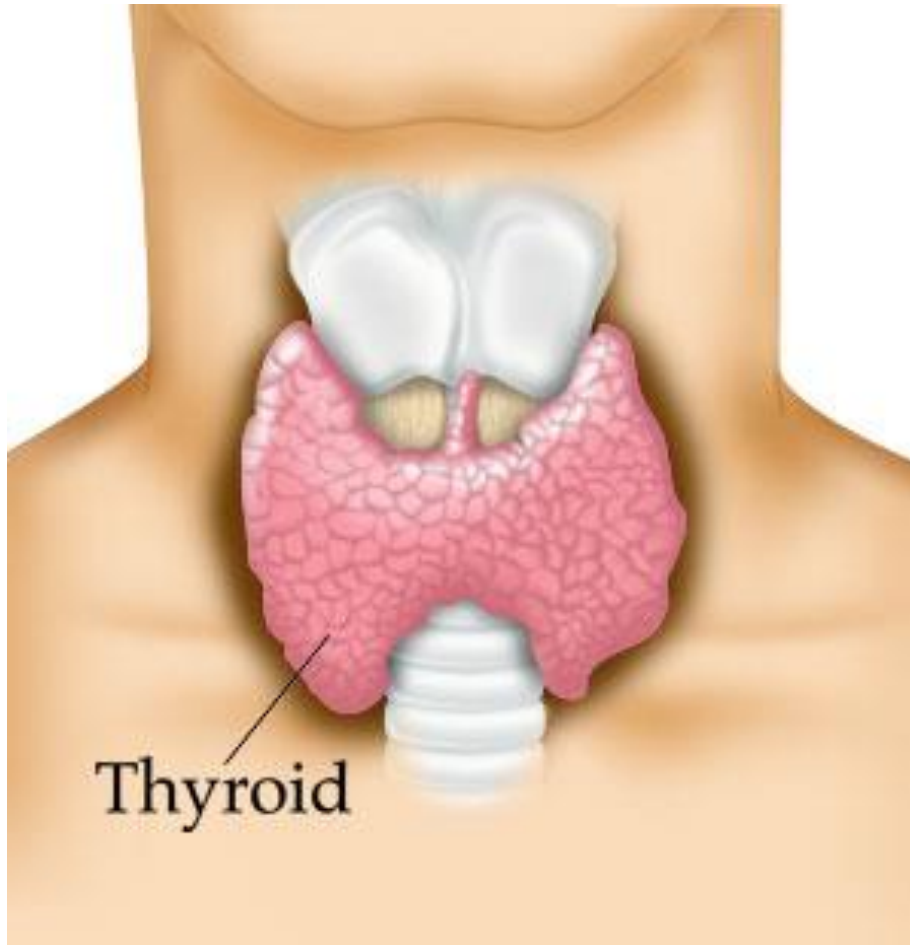
▶ Hiperfonksiyonlar

- ▶ GH Akromegali, gigantizm
- ▶ ACTH Cushing sendromu
- ▶ PRL Prolaktinoma
- ▶ TSH Hipertiroidi
- ▶ FSH/LH Hipogonadizm
- ▶ ADH Uygunsuz ADH sendromu

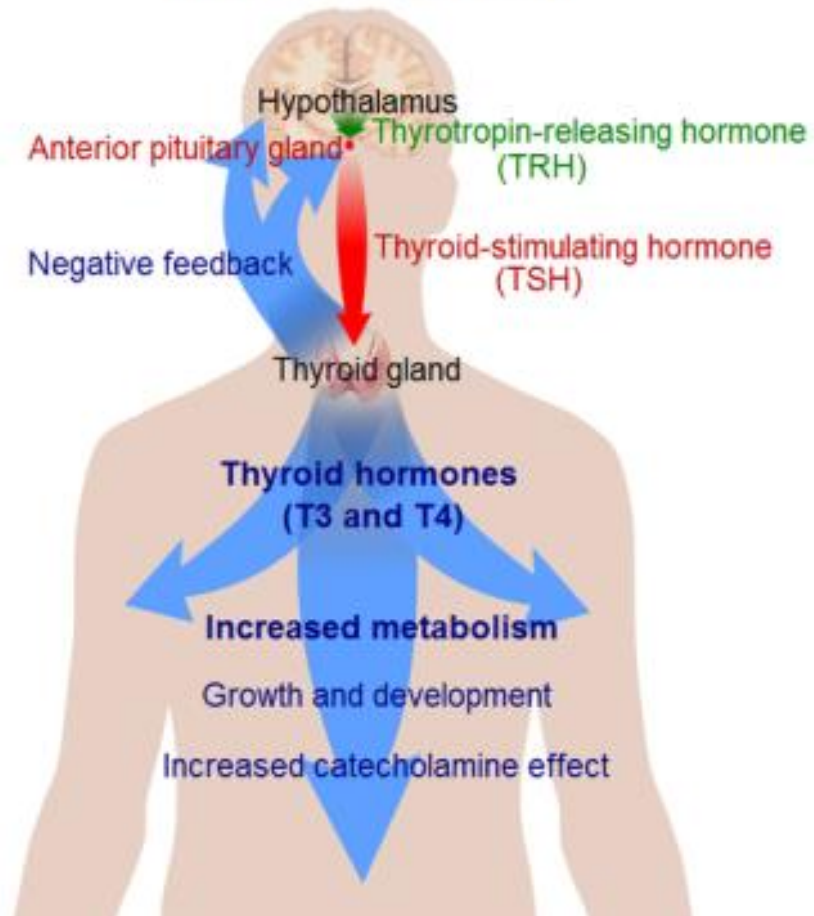
▶ Hipofonksiyonlar

- ▶ GH Boy kısalığı
  - ▶ ACTH Sekonder adrenal yetmezlik
  - ▶ PRL Emzirememe
  - ▶ TSH Hipotiroidi
  - ▶ FSH/LH Hipogonadizm
  - ▶ ADH Diyabetes insipitus
-

Thyroid system

Tiroid bezi hastalıkları

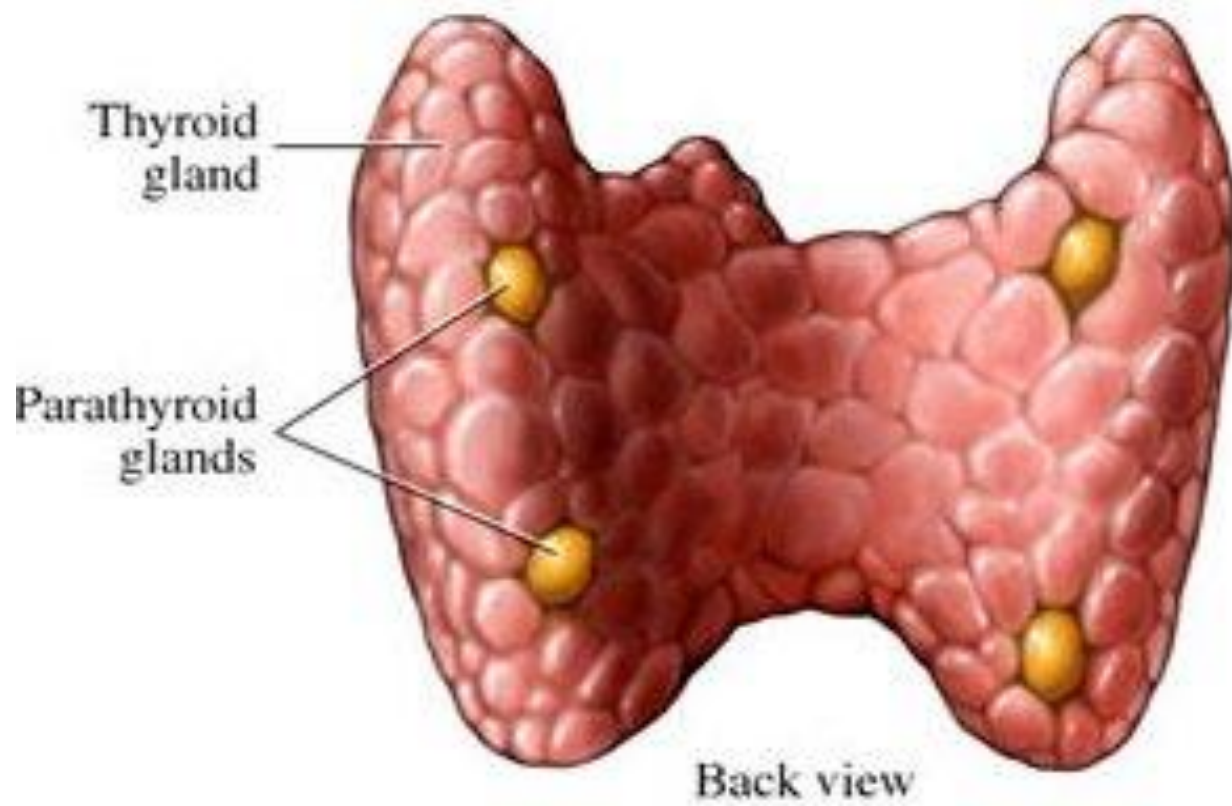
▶ Fonksiyonel durum

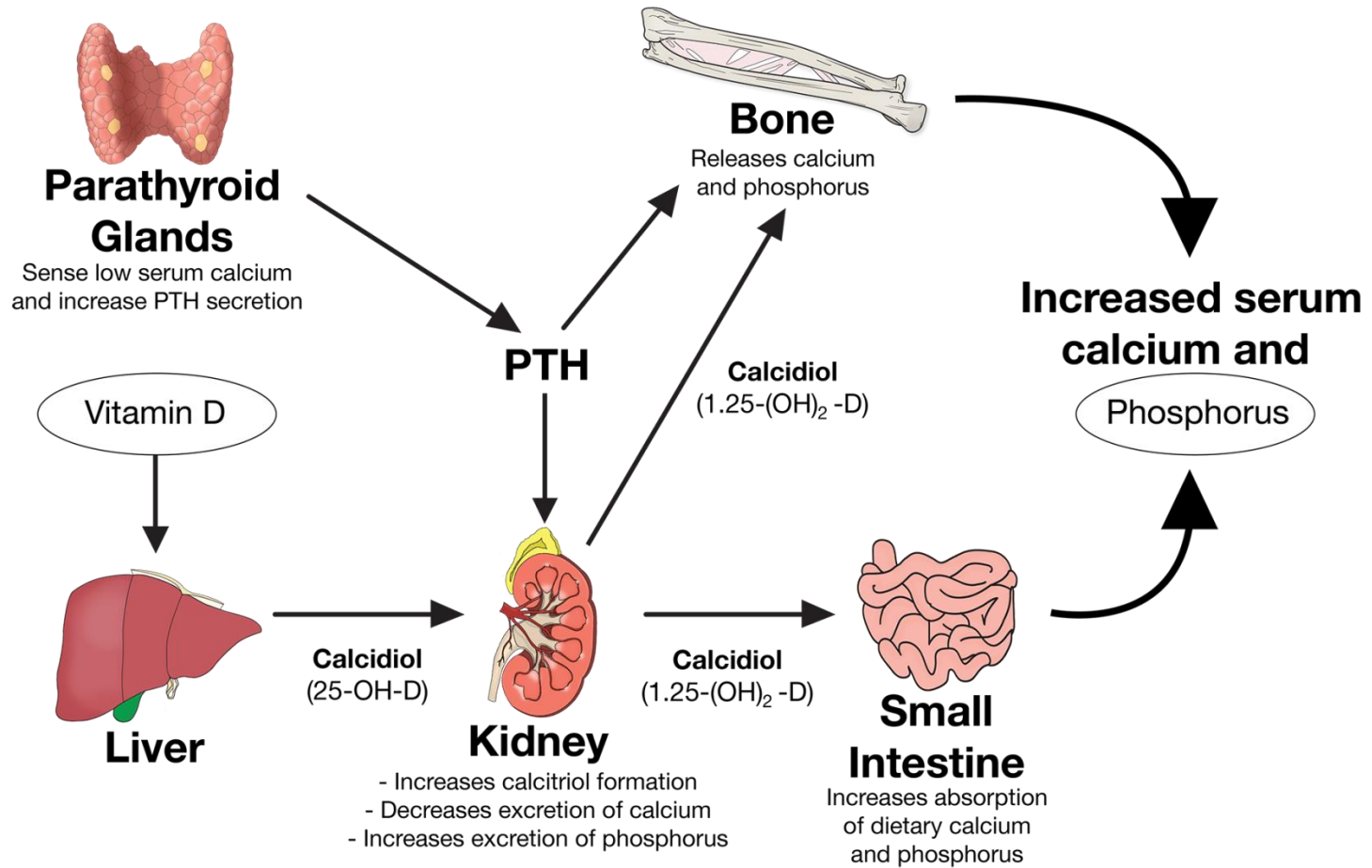
- ▶ Hiperfonksiyon Hipertiroidi
- ▶ Hipofonksiyon Hipotiroidi

▶ Patolojik durum

- ▶ Neoplazi Tiroid nodülü, Tiroid kanseri
- ▶ Enfeksiyon Tiroidit
- ▶ İnflamasyon
- ▶ İnfiltrasyon
- ▶ Vasküler lezyon
- ▶ Otoimmünite Hashimoto hastalığı, Graves hastalığı
- ▶ Hormon reseptör rezistansı
- ▶ İyatrojenik Operasyonlar, Radyoiod tedavi

Paratiroid bezi hastalıkları

▶ Fonksiyonel durum

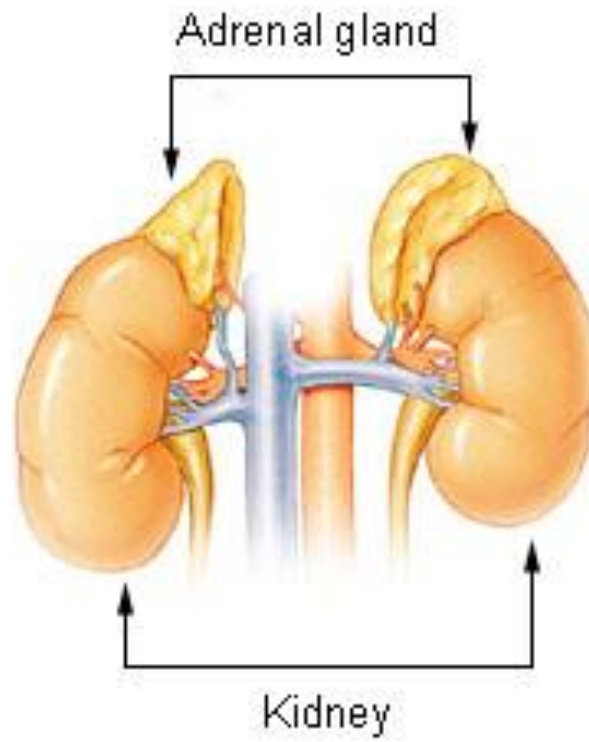
- ▶ Hiperfonksiyon   Hiperparatiroidi
- ▶ Hipofonksiyon   Hipoparatiroidi

▶ Patolojik durum

- ▶ Neoplazi   Paratiroid adenomu
- ▶ Enfeksiyon
- ▶ İnflamasyon
- ▶ İnfiltrasyon
- ▶ Vasküler lezyon
- ▶ Otoimmünite   Hipoparatiroidi
- ▶ Hormon reseptör rezistansı
- ▶ İyatrojenik   Operasyon

Adrenal Gland

Adrenal bezi hastalıkları

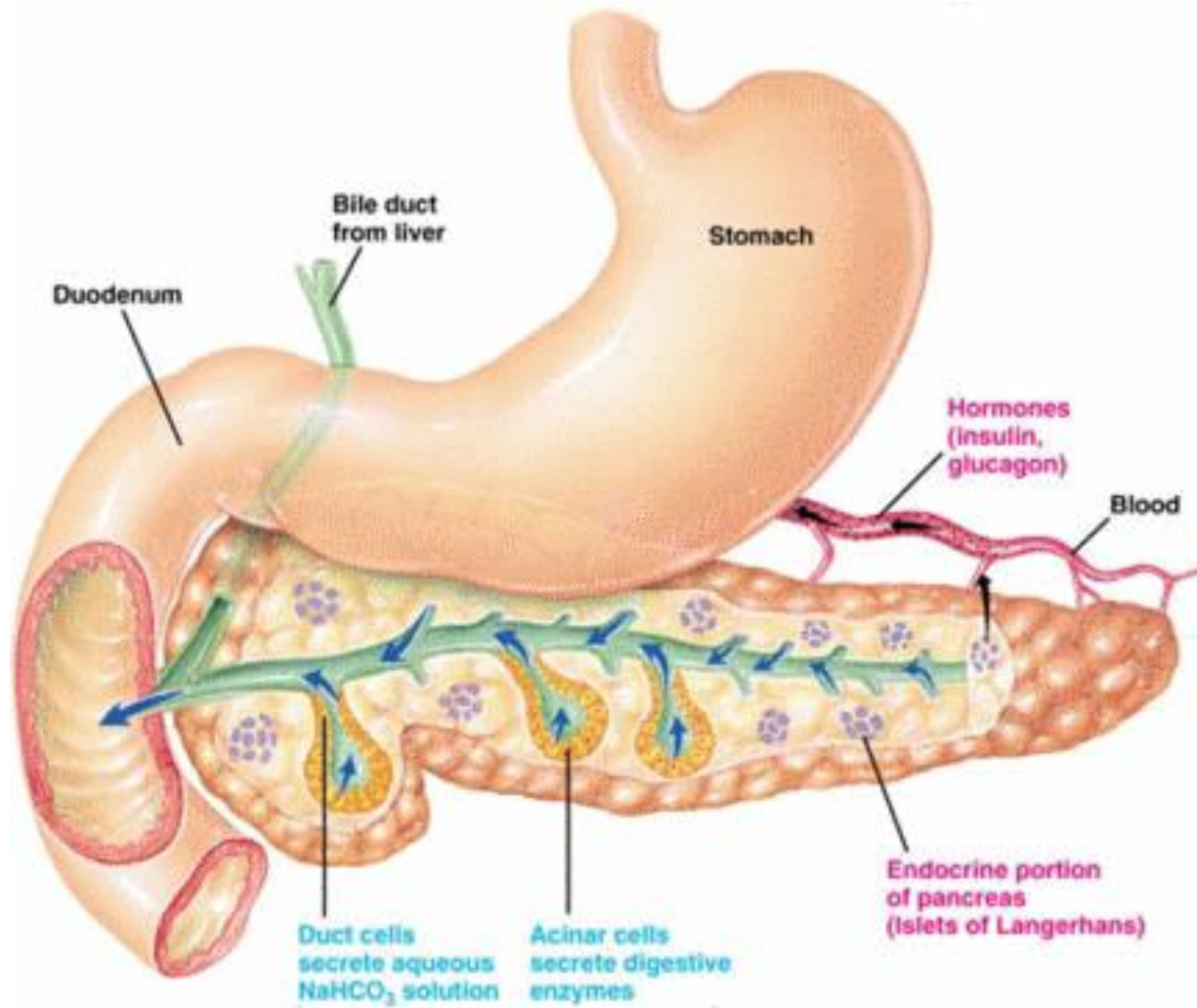
▶ Fonksiyonel durum

- ▶ Hiperfonksiyon Cushing, Hiperaldosteronizm, Feokromasitoma
- ▶ Hipofonksiyon Adrenal yetmezlik

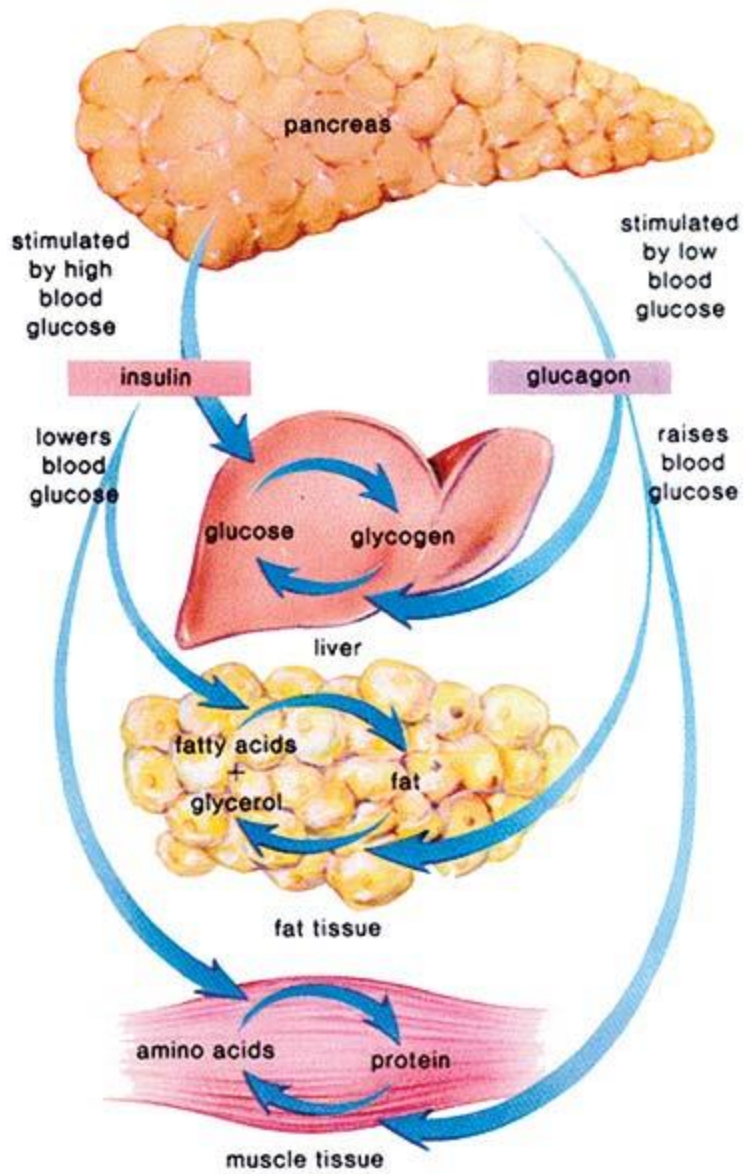
▶ Patolojik durum

- ▶ Neoplazi Adrenal adenom, Adrenal karsinom
- ▶ Enfeksiyon Adrenal tüberküloz
- ▶ İnflamasyon
- ▶ İnfiltrasyon
- ▶ Vasküler lezyon
- ▶ Otoimmünite Addison hastalığı
- ▶ Hormon reseptör rezistansı
- ▶ İyatrojenik Glukokortikoid kullanımı

Pankreas adacık hastalıkları

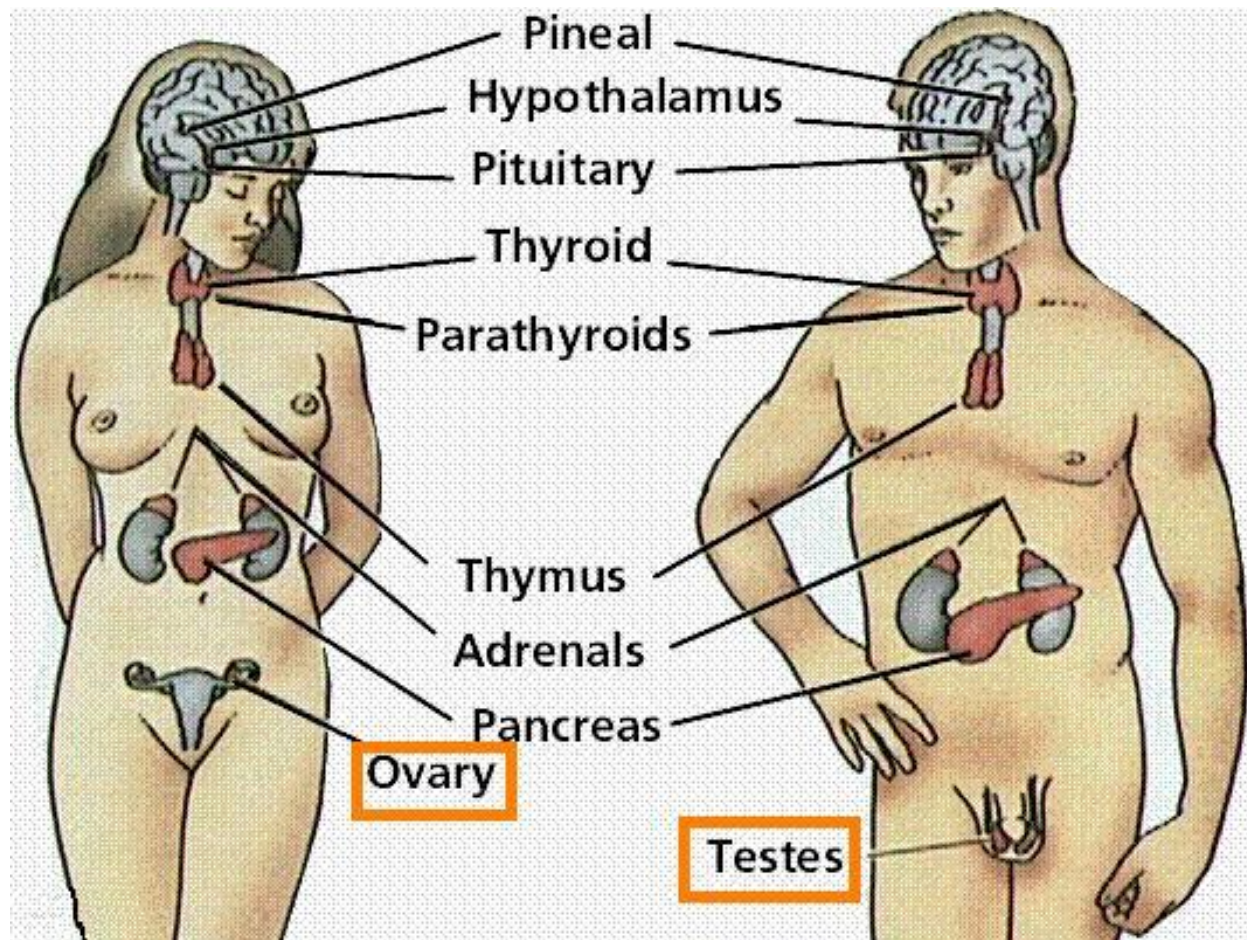
▶ Fonksiyonel durum

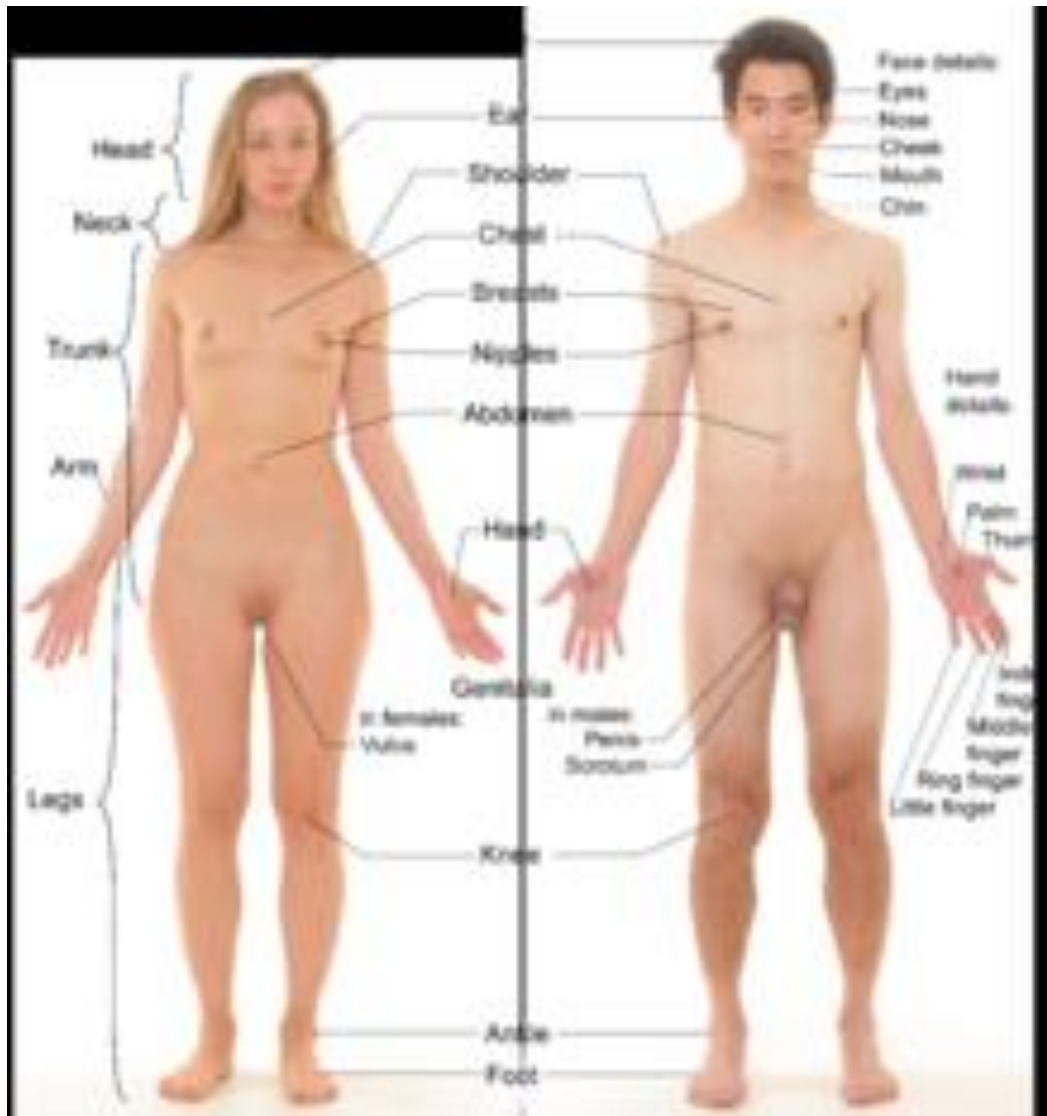
- ▶ Hiperfonksiyon   Hipoglisemi
- ▶ Hipofonksiyon   Diyabetes mellitus

▶ Patolojik durum

- ▶ Neoplazi   İnsulinoma
- ▶ Enfeksiyon
- ▶ İnflamasyon
- ▶ İnfiltrasyon
- ▶ Vasküler lezyon
- ▶ Otoimmünite   Tip 1 diyabetes mellitus
- ▶ Hormon reseptör rezistansı   Tip 2 diyabetes mellitus
- ▶ İyatrojenik   Pankreatektomi

Gonadal hastalıklar

▶ Fonksiyonel durum

- ▶ Hiperfonksiyon Puberte prekoks, Hipogonadizm
- ▶ Hipofonksiyon Hipogonadizm

▶ Patolojik durum

- ▶ Neoplazi
- ▶ Enfeksiyon Orşit
- ▶ İnflamasyon
- ▶ İnfiltrasyon
- ▶ Vasküler lezyon
- ▶ Otoimmünite Erken menapoz
- ▶ Hormon reseptör rezistansı
- ▶ İyatrojenik Gonadektomi

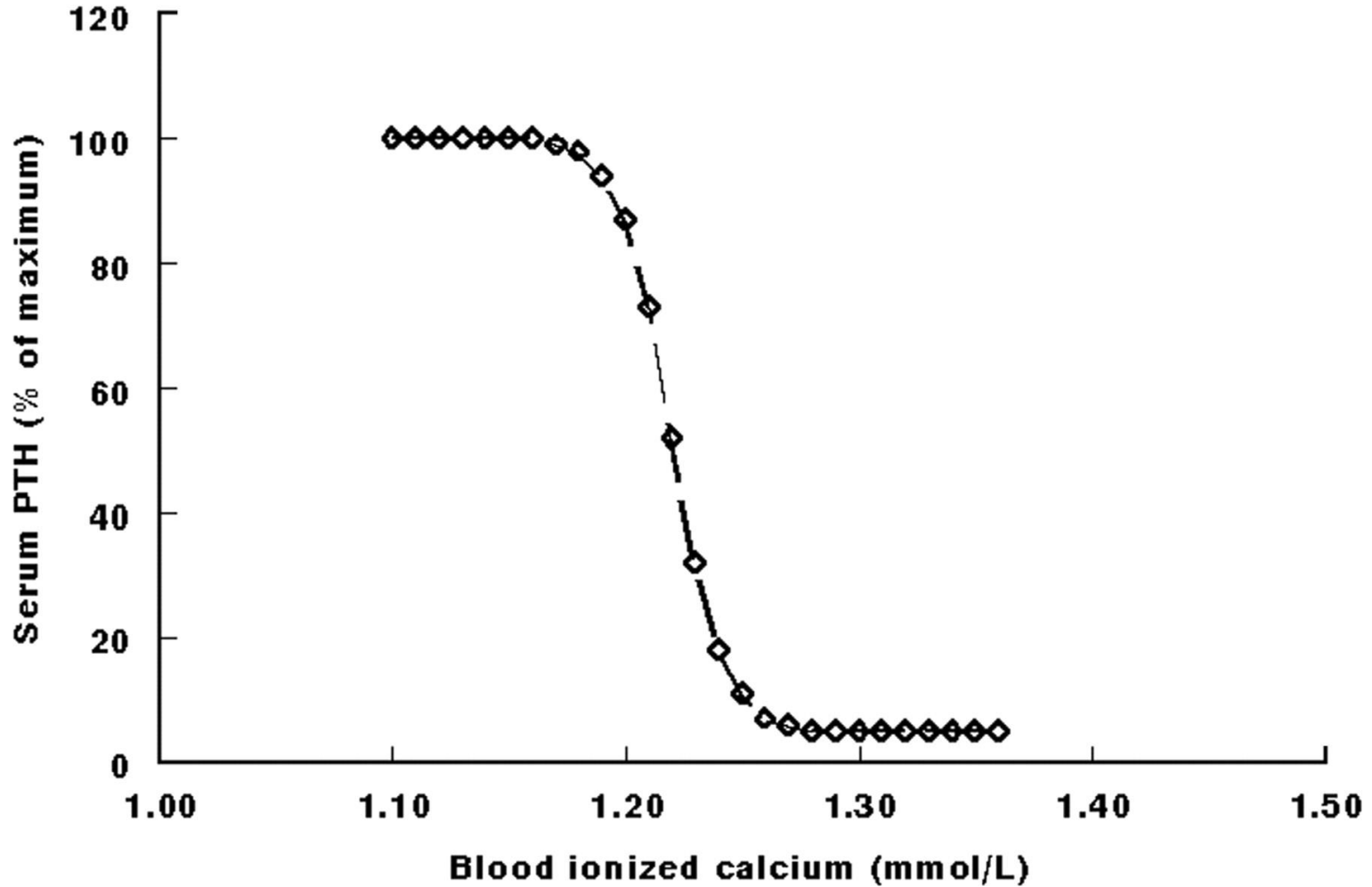
Endokrinolojide hasta deęerlendirme

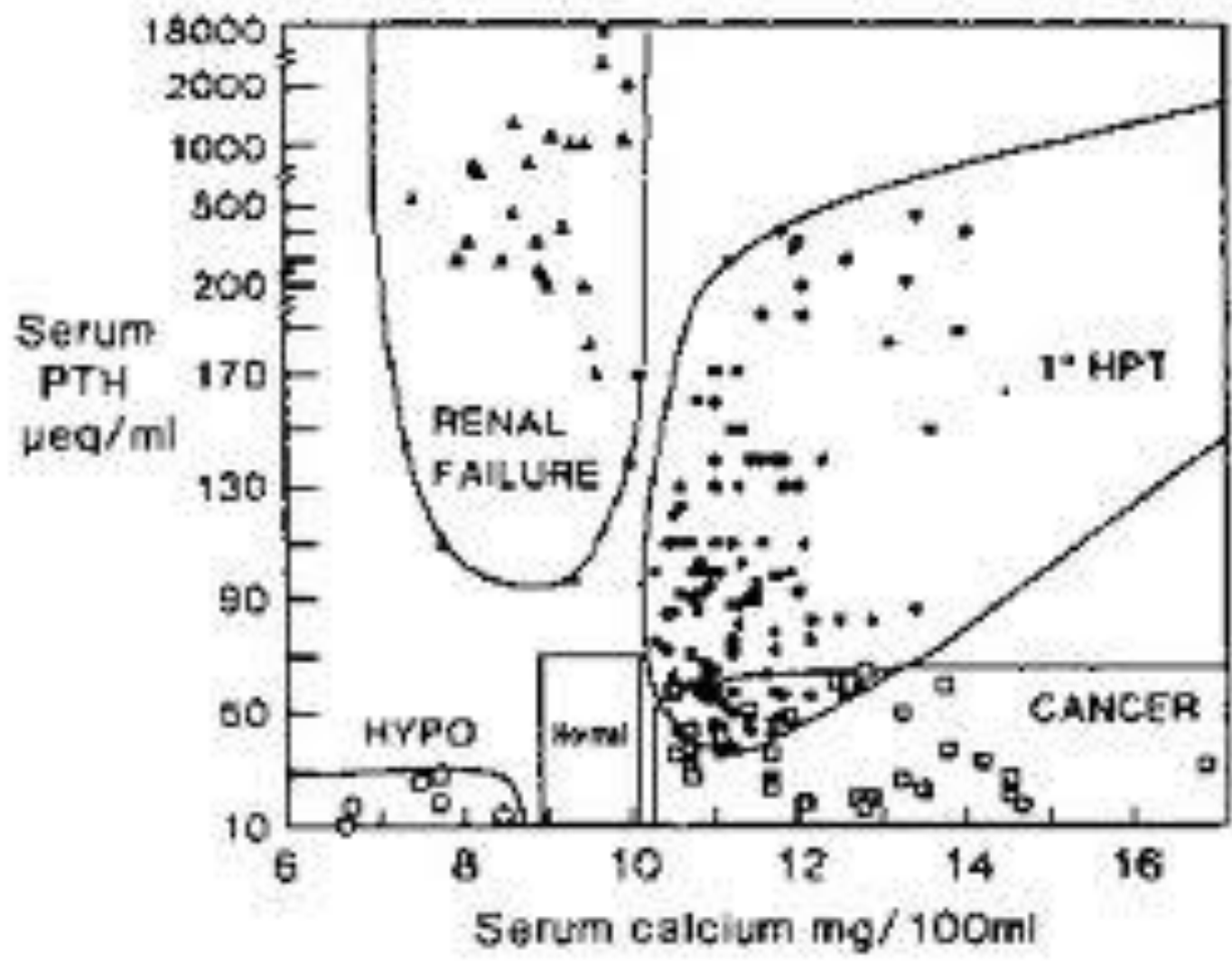
- ▶ **Anamnez**
  - ▶ Tüm sistemler sorgulanmalıdır
- ▶ **Fizik muayene**
  - ▶ Sistemik tam fizik muayene yapılmalıdır
- ▶ **Laboratuvar**
  - ▶ Serum hormon düzeyleri ölçülür
  - ▶ Biyokimyasal tetkiklerle birlikte deęerlendirilir

Serum PTH-Kalsiyum ilişkisi

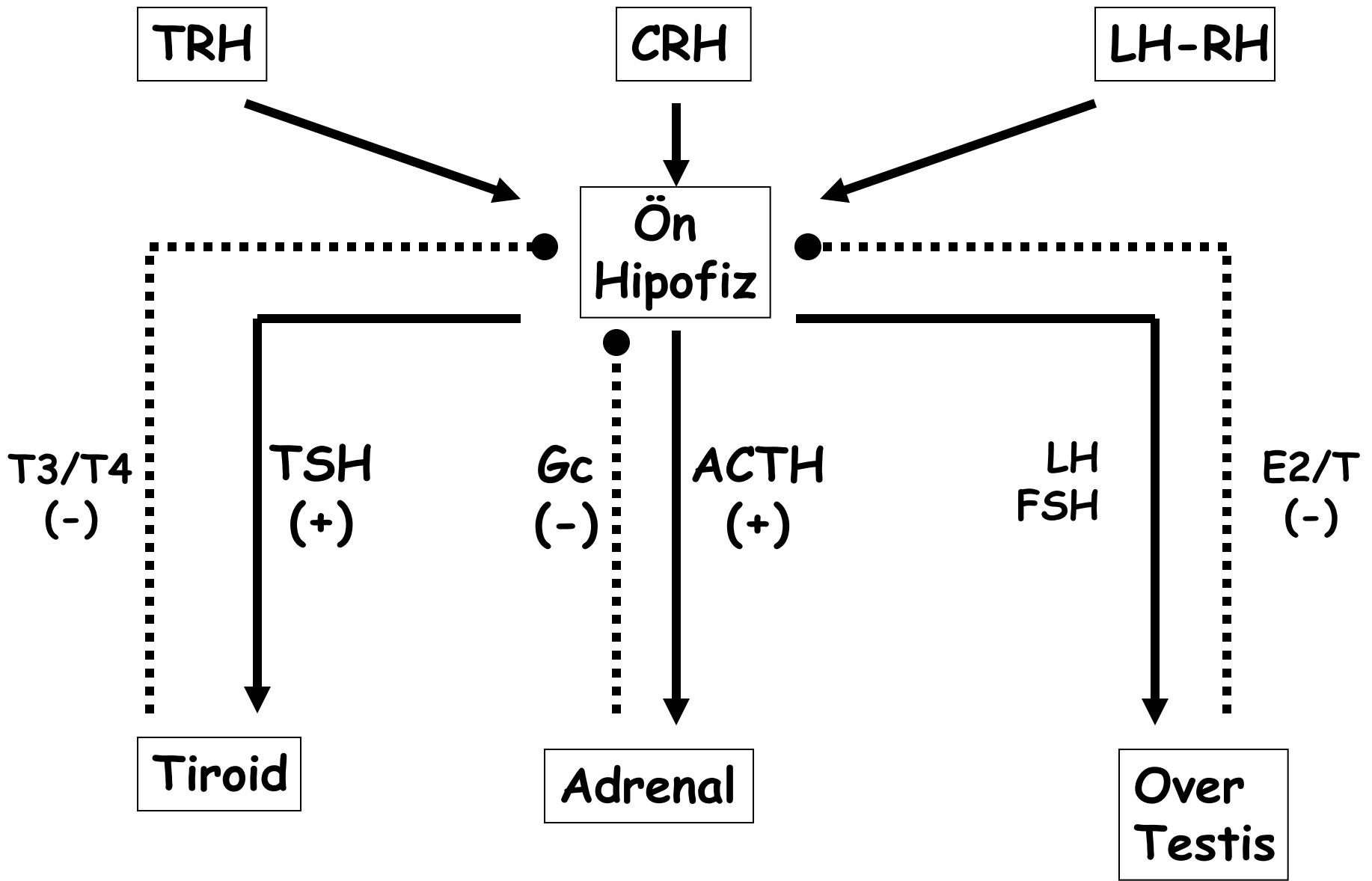

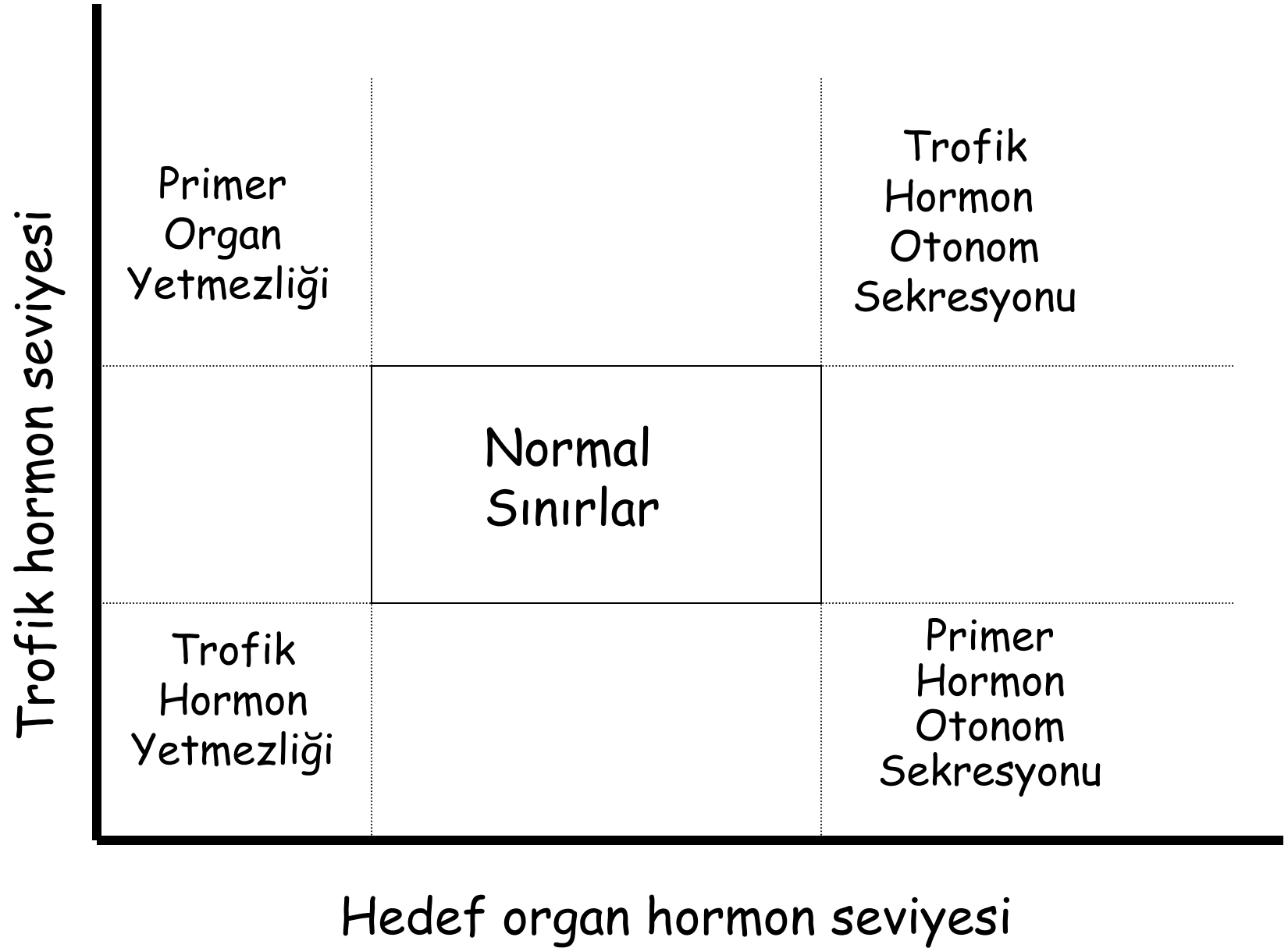
Endokrinolojide hasta deęerlendirme genel zellikleri

- ▶ Anamnez
  - ▶ Tüm sistemler sorgulanmalıdır
- ▶ Fizik muayene
  - ▶ Sistemik tam fizik muayene yapılmalıdır
- ▶ Laboratuvar
  - ▶ Serum hormon düzeyleri ölçülür
  - ▶ Biyokimyasal tetkiklerle birlikte deęerlendirilir
  - ▶ Trofik hormonlarla birlikte deęerlendirilir

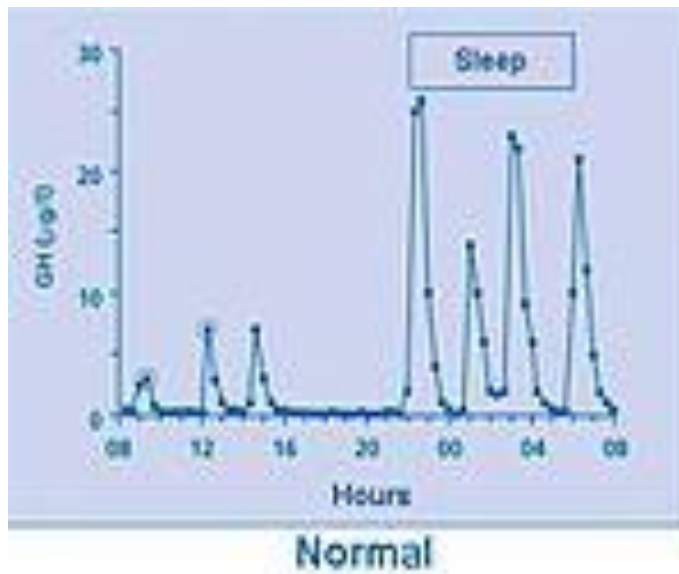
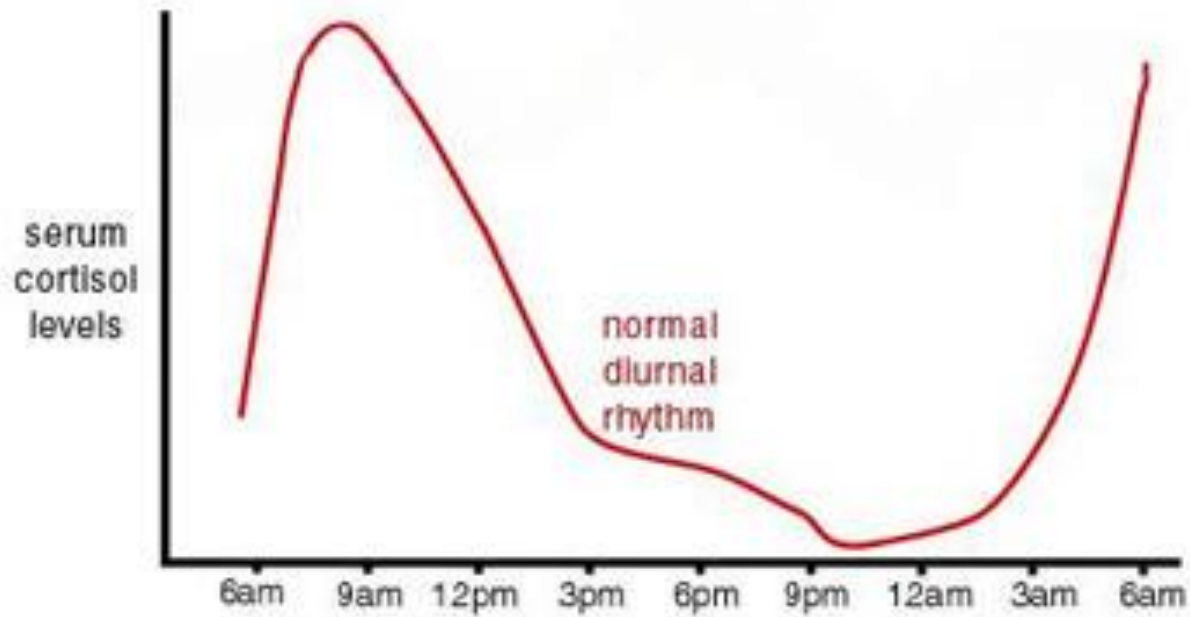

Endokrinolojide hasta deęerlendirme genel özellikleri

- ▶ Anamnez
  - ▶ Tüm sistemler sorgulanmalıdır
- ▶ Fizik muayene
  - ▶ Sistemik tam fizik muayene yapılmalıdır
- ▶ Laboratuvar
  - ▶ Serum hormon düzeyleri ölçülür
  - ▶ Biyokimyasal tetkiklerle birlikte deęerlendirilir
  - ▶ Trofik hormonlarla birlikte deęerlendirilir
  - ▶ Dinamik testler gerekebilir

Endokrinolojide hasta deęerlendirme genel özellikleri

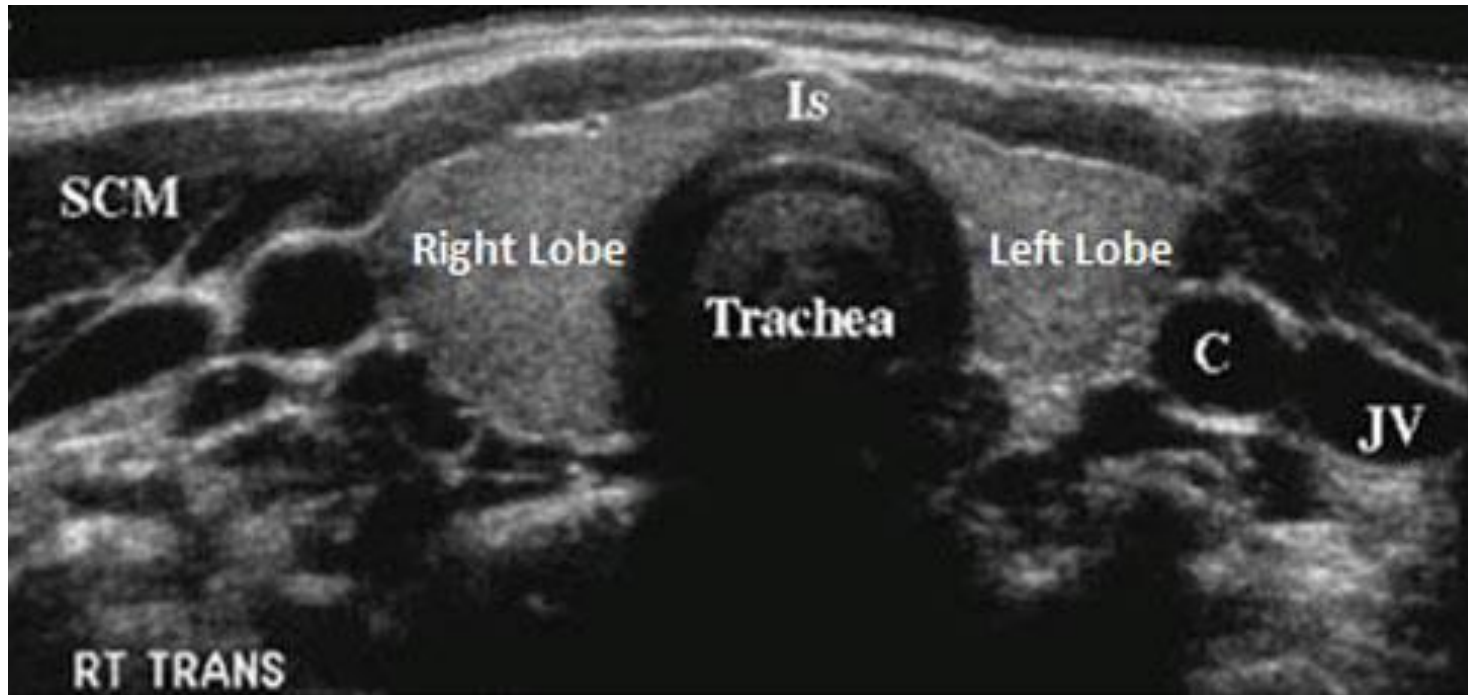

- ▶ Anamnez
  - ▶ Tüm sistemler sorgulanmalıdır
- ▶ Fizik muayene
  - ▶ Sistemik tam fizik muayene yapılmalıdır
- ▶ Laboratuvar
  - ▶ Serum hormon düzeyleri llr
  - ▶ Biyokimyasal tetkiklerle birlikte deęerlendirilir
  - ▶ Trofik hormonlarla birlikte deęerlendirilir
  - ▶ Dinamik testler gerekebilir
- ▶ **Görüntüleme yöntemleri**

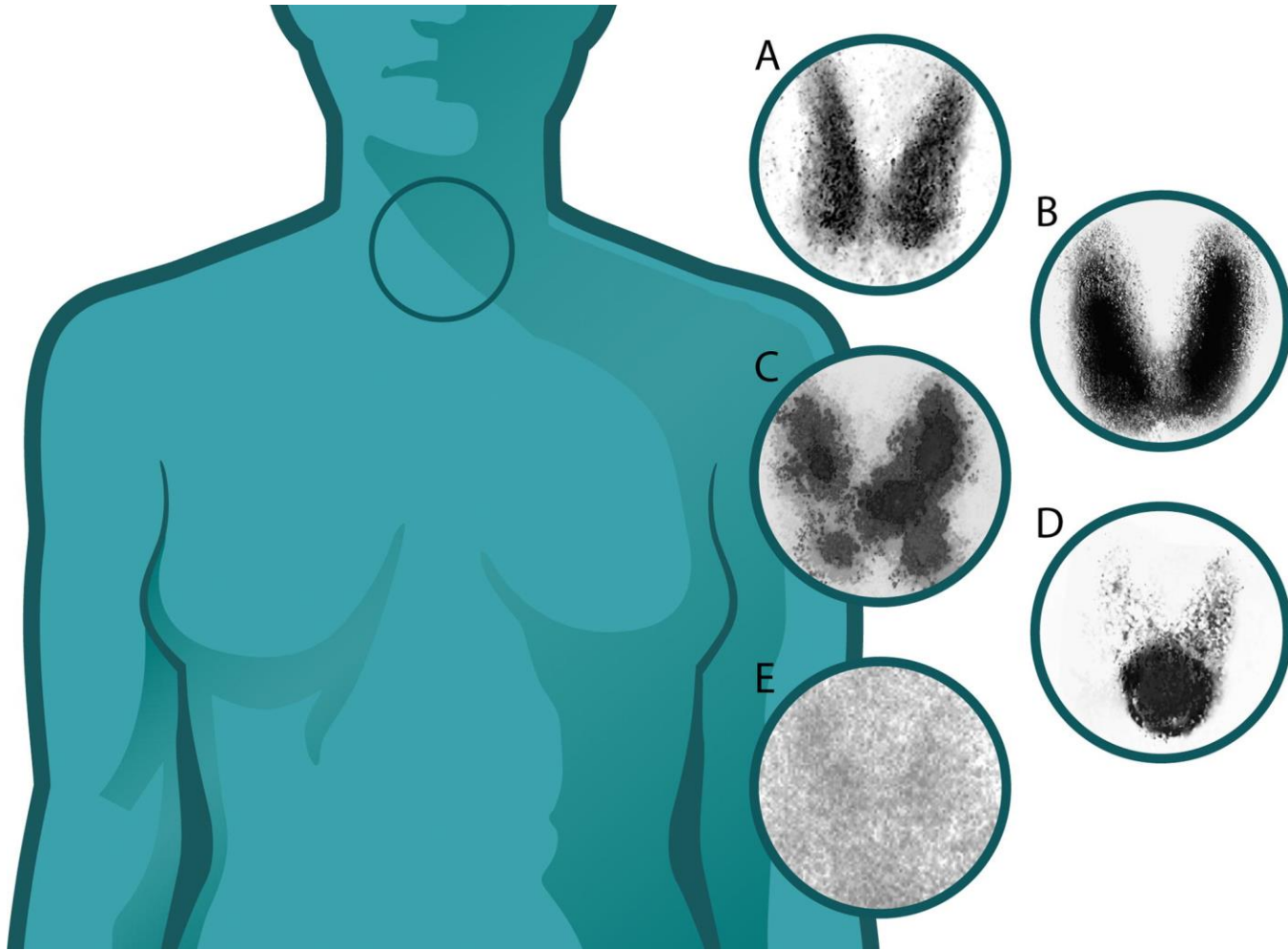

Tiroid Ultrasonografisi

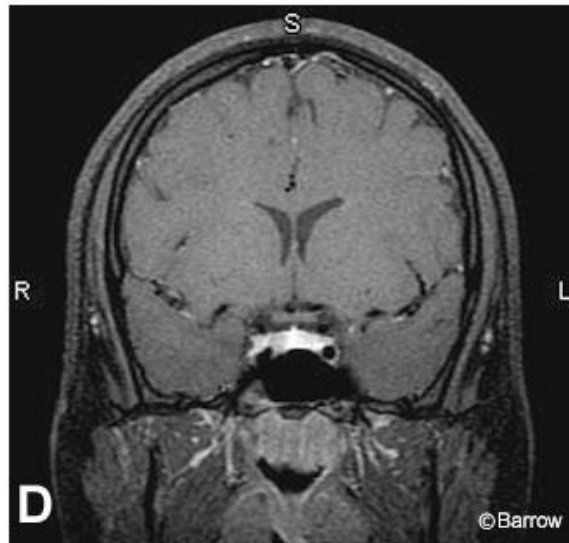
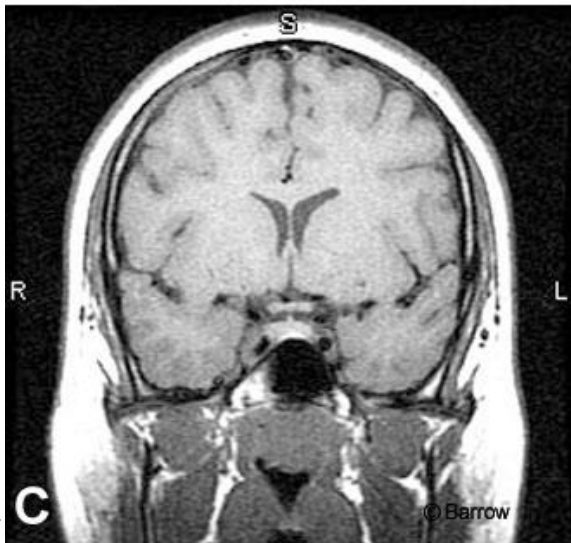
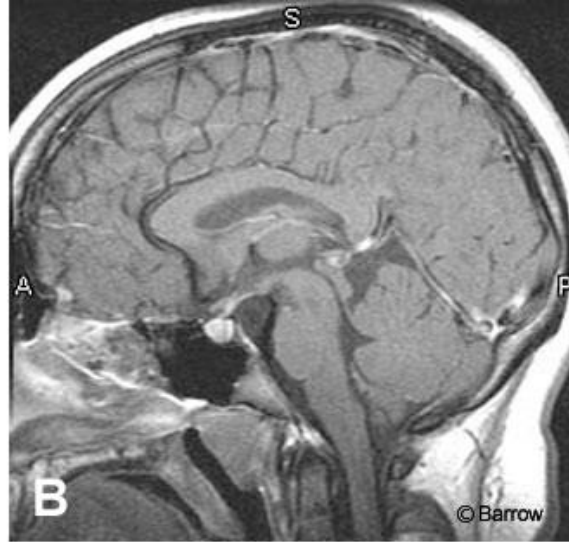
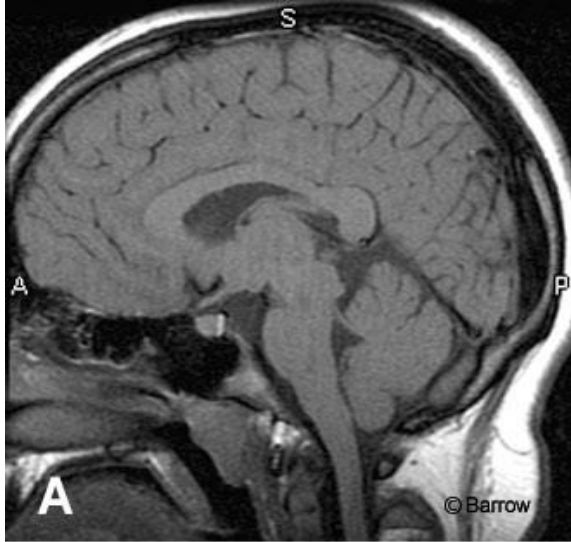

Tiroid Sintigrafisi

Sella MR

Adrenal Tomografi

Endokrinolojide sık kullanılan tedavi şekilleri

- ▶ Hormonal replasman
- ▶ Hormon sentez inhibitörü
- ▶ Metabolik destek
- ▶ Tümöral doku eksizyonu
- ▶ Radyoterapi
- ▶ Antineoplastik tedavi

Endokrinolojiye Giriş

Prof. Dr. Erdiñç ERTÜRK
Endokrinoloji Bilim Dalı
erdincerturk.com